

Predmet C-102/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

18. veljače 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Italija)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

9. veljače 2021.

Tužitelj:

KW

Tuženik:

Autonomna pokrajina Bolzano

Predmet glavnog postupka

Spojivost potpore za izgradnju mikrohidroelektrana dodijeljene za kolibe i kućice za odmor koje nisu priključene na električnu mrežu s unutarnjim tržištem; zakonitost povrata potpore od strane nacionalnih tijela nakon završetka programa potpora Unije

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije na temelju članka 267. UFEU-a, osobito

Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1589) te

Odluke Komisije od 25. srpnja 2012. kojom se odobrava državna potpora na temelju članka 107. i 108. UFEU-a SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (SL 2013., C 1, str. 7., u daljnjem tekstu: Odluka o potpori SA.32113)

Prethodna pitanja

1. Je li 31. prosinca 2016. završila potpora odobrena Odlukom Komisije SA.32113 (2010/N) od 25. srpnja 2012. u iznosu od 80 % za izgradnju malih hidroelektrana namijenjenih proizvodnji električne energije za vlastitu potrošnju iz obnovljivih izvora energije u korist koliba i kućica za odmor na visokoalpskom području koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih financijskih i tehnoloških napora?
2. U slučaju potvrdnog odgovora:
 - 2.1. Treba li članak 20. Uredbe (EU) 2015/1589 tumačiti na način da je u slučaju zlorabe potpore Komisija dužna donijeti odluku o povratu prije intervencije državnih tijela?
 - 2.2. Je li navedena potpora spojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a s obzirom na to da je njezin cilj olakšavanje razvoja određenih gospodarskih područja ili ona može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 107. stavak 1. i članak 107. stavak 3. točka (c) te članak 108. stavci 1., 2. i 3. UFEU-a

Članak 1. točke (a), (c), (f), (g), članak 4. stavak 3., članak 9. stavci 3. i 4., članak 20. te uvodna izjava 28. Uredbe (EU) 2015/1589

Članak 4. stavak 1., članak 4. stavak 2. točka (b) i članak 4. stavak 3. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ (SL 2004., L 140, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 2., str. 9.)

Članak 41. stavak 7. točka (a) te članak 41. stavci 8. i 9. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (SL 2014., L 187, str. 1. i ispravci SL 2016., L 115, str. 50. i SL 2016., L 292, str. 50.) (Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER), u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 651/2014)

Članci 3. i 6. Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis potpore* (SL 2014., L 352, str 1., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1407/2013)

Točke 6., 97. i 98. Odluke o potpori SA.32113

Navedene nacionalne odredbe

Landesgesetz Nr. 9 (Zakon savezne zemlje br. 9) od 7. srpnja 2010., naslovljen „Odredbe o uštedi energije, obnovljivim izvorima energije i zaštiti klime”, objavljen u Službenom listu regije br. 31 od 3. kolovoza 2010., u verziji koja je trenutačno na snazi (u daljnjem tekstu: Zakon savezne zemlje br. 9)

Beschluss der Landesregierung Nr. 1804 (Odluka vlade savezne zemlje br. 1804) od 8. studenoga 2010., objavljen u Službenom listu regije br. 46 od 13. studenoga 2012. (u daljnjem tekstu: odluka vlade savezne zemlje br. 1804)

Činjenično stanje i postupak

- 1 Tužitelj je vlasnik nekretnina koje zbog svoje udaljenosti nisu priključene na javnu električnu mrežu.
- 2 Zakonom savezne zemlje br. 9 uvela se potpora u iznosu od 80 % za izgradnju hidroelektrana namijenjenih proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije u korist koliba i kućica za odmor na visokoalpskom području koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih financijskih i tehnoloških napora.
- 3 Taj program potpora odobrila je Europska komisija (u daljnjem tekstu: Komisija) 25. srpnja 2012. Odlukom o potpori SA.32113.
- 4 Na temelju tog programa potpora tužitelj je 15. rujna 2017. od nadležnog tijela tuženika zatražio dodjelu najvećeg iznosa potpore za izgradnju hidroelektrane na svojim nekretninama. Proizvedena električna energija trebala je služiti isključivo za vlastite potrebe.
- 5 Odlukom nadležnog tijela tužitelju je dodijeljena potpora u iznosu od 144 463 eura, odnosno 80 % prihvatljivih troškova u iznosu od 180 792,48 eura, za izgradnju mikrohidroelektrane namijenjene vlastitoj potrošnji električne energije.
- 6 Izgradnja mikrohidroelektrane dovršena je 27. rujna 2018. Potpora u iznosu od 140 970 eura isplaćena je 16. studenoga 2018.
- 7 Nadležno tijelo je 27. siječnja 2020. djelomično opozvalo dodijeljenu potporu. Tvrdilo je da je program potpora SA.32113 završio 31. prosinca 2016., da je vlada savezne zemlje izmijenila kriterije prihvatljivosti te da se Uredbom br. 651/2014 smanjio najveći iznos prihvatljivih troškova s 80 % na 65 %. Na temelju novih

kriterija prihvatljivi trošak utvrđen je u iznosu od 174 241,68 eura, a potpora je izračunana u iznosu od 65 %, odnosno 113 257,09 eura. Od tužitelja se 14. veljače 2020. zatražilo da vrati dio potpore uvećan za kamate u ukupnom iznosu od 27 946,12 eura.

- 8 Tužitelj je 15. lipnja 2020. ovom upravnom sudu podnio tužbu radi poništenja akata koji na njega negativno utječu, osobito djelomičnog opoziva i zahtjeva za povrat (u daljnjem tekstu: pobijani akti).
- 9 U prilog svojoj tužbi ističe pet tužbenih razloga koji se u pogledu prava Unije temelje, među ostalim, na sljedećem:
 - Potpora nije nezakonita jer se ne radi o državnoj potpori u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Potpora je dodijeljena tužitelju kao privatnoj osobi. Korisnik potpore nije poduzetnik. Narušavanje tržišnog natjecanja unutar Europske unije nije moguće jer je proizvedena električna energija namijenjena isključivo vlastitoj potrošnji.
 - Tuženik je povrijedio članke 3. i 6. Uredbe (EU) br. 1407/2013 zbog toga što nije ispitao je li potpora dodijeljena u skladu s primjenjivom uredbom.
 - Potpora je dopuštena u skladu s člankom 107. stavkom 3. UFEU-a. Postupak prijave nije bio potreban jer je potpora bila izuzeta na temelju Uredbe (EU) br. 651/2014.
 - Odredba članka 2. Uredbe (EU) 2015/1589, prema kojoj se nove potpore trebaju prijaviti Komisiji, ne primjenjuje se na postojeće potpore, odnosno na programe potpora i pojedinačne potpore koje je odobrila Komisija ili Vijeće. Postojeće potpore koje su već odobrene, poput onih o kojima je riječ u predmetnom slučaju, ne smiju se prijaviti ni odobriti. U predmetnom slučaju Komisija nije pokrenula postupak predviđen člankom 22. Uredbe (EU) 2015/1589 i stoga nije imala prigovore u pogledu potpore.
 - Opoziv je nezakonit zbog nepostojanja Komisijine odluke o povratu i toga što uprava nije bila nadležna da potporu kvalificira kao nezakonitu bez Komisijine odluke na temelju poglavlja 3. Uredbe (EU) 2015/1589.
- 10 Tuženik zahtijeva da se tužba odbije.
- 11 Smatra da se radilo o nezakonitoj državnoj potpori jer je program potpora SA.32113 završio 31. prosinca 2016. i stoga nije imala pravnu osnovu. Navodi da se potporom također povređuje Uredba (EU) br. 651/2014. Stoga ju je prema njegovu mišljenju trebalo prilagoditi toj uredbi i smanjiti.

Obrazloženje zahtjeva za prethodnu odluku

- 12 Uspjeh tužbe ovisi o odluci Suda Europske unije (u daljnjem tekstu: Sud) o tumačenju Ugovorâ.
- 13 Ovo sudsko vijeće smatra da je na temelju članka 267. UFEU-a potrebno Sudu postaviti prethodno navedena prethodna pitanja zbog razloga navedenih u nastavku jer su odlučujuća za rješavanje spora s obzirom na više tužbenih razloga koje je istaknuo tužitelj.

Zakonodavstvo Unije i nacionalno zakonodavstvo

- 14 Pravna pravila mjerodavna za spor prethodno su navedena u odjeljcima „Navedene nacionalne odredbe” i „Navedene odredbe prava Unije”. Razmatranja koja slijede služe u tom pogledu kao nadopuna.
- 15 Zakonom savezne zemlje br. 9 predviđa se da savezna zemlja Južni Tirol može dodijeliti potpore u najvišem iznosu od 80 % za izgradnju i proširenje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Na temelju toga je odlukom vlade savezne zemlje br. 1804 odlučeno da se tim postrojenjima dodijeli potpora za izgradnju i proširenje hidroelektrana u korist koliba i kućica za odmor. Godišnjim zakonom o financijama trebali su se također odrediti izdaci na teret proračuna sljedećih financijskih godina.
- 16 Komisija je u svojoj Odluci o potpori SA.32113 odobrila prethodno navedeni program potpora. Iz nje proizlazi da su se za program potpora predvidjela proračunska sredstva u ukupnom iznosu od 187 milijuna eura, a 32 milijuna eura godišnje kao i njegovo trajanje do 31. prosinca 2016. Komisija ističe da otprilike polovica sredstava ne predstavlja državne potpore te da točno trajanje nije izričito navedeno.
- 17 Što se tiče, osobito, predviđenog programa potpora za ulaganja u hidroelektrane namijenjene kolibama i kućicama za odmor, Komisija je odlučila da neće isticati prigovore jer se radi o državnoj potpori za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih prostora koja je spojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c).
- 18 Komisija je *a priori* smatrala slabim učinak proizvodnje električne energije u udaljenim područjima bez priključka na električnu mrežu na trgovinu među državama članicama (točka 97. Odluke o potpori SA.32113).
- 19 Cilj predviđenog programa prema njezinu je mišljenju kompenzirati stvarnu teritorijalnu posebnost te je objektivno opravdan potrebom racionalnog sprečavanja nedostatka pouzdane i učinkovite opskrbe električnom energijom u udaljenim područjima Južnog Tirola. Komisija je stoga zaključila da je pozitivan ukupan učinak potpora za elektrifikaciju ruralnih i alpskih područja Južnog Tirola s obzirom na to da doprinosi osiguranju prava klijenata, posebice obitelji i malih

poduzetnika, na pouzdanu i ekološki prihvatljivu opskrbu električnom energijom (točka 98. Odluke o potpori SA.32113).

- 20 U skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 651/2014 („Potpore za ulaganje u promicanje energije iz obnovljivih izvora energije”), potpore za ulaganje u promicanje energije iz obnovljivih izvora spojive su s unutarnjim tržištem i izuzimaju se od obveze prijave pod uvjetom da ispunjavaju ostale uvjete predviđene tom odredbom.

O prethodnim pitanjima

- 21 Prvim tužbenim razlogom postavlja se pravno pitanje može li potpora u dodijeljenom iznosu od 80 % uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja i utjecati na trgovinu među državama članicama.
- 22 Negativan odgovor na to pitanje doveo bi do poništenja pobijanih akata.
- 23 Osim toga, pred ovim sudom u tijeku je sedam drugih sličnih predmeta koji se temelje na istom pravnom pitanju.
- 24 Drugim tužbenim razlozima postavlja se pravno pitanje je li u predmetnom slučaju riječ o postojećoj potpori i je li državno tijelo moglo sâmo odlučiti o tom pitanju, odnosno je li tu odluku trebalo proslijediti Komisiji.
- 25 Ovo sudsko vijeće dvoji u tom pogledu o stvarnom završetku programa potpora SA.32113, koji je odobrila Komisija.
- 26 U sâmoj odluci o potpori SA.32113 ne određuje se izričito vremensko ograničenje programa. Iz njegove djelomične objave u Službenom listu Europske unije od 4. siječnja 2013. proizlazi da se trajanje programa potpora utvrđenog Zakonom savezne zemlje predvidjelo do 31. prosinca 2016.
- 27 Zakonom savezne zemlje br. 9 propisalo se da će se sredstva potrebna za izgradnju mikrohidroelektrana namijenjenih kolibama i kućicama za odmor koje se ne mogu priključiti na električnu mrežu bez velikih financijskih i tehnoloških napora godišnje utvrditi Zakonom o financijama.
- 28 Isto je vrijedilo i nakon 2016. te su se proračunom savezne zemlje predvidjeli odgovarajući iznosi u tu svrhu za 2017. i 2018.
- 29 Komisija je u Odluci o potpori SA.32113 smatrala da su ciljevi određeni Zakonom savezne zemlje br. 9 u pogledu koliba i kućica za odmor koje nisu priključene na električnu mrežu spojivi s unutarnjim tržištem.
- 30 Stoga se postavlja pitanje je li program potpora koji se odnosio na elektrifikaciju koliba i kućica za odmor obnovljivim izvorima energije, a koji je Komisija proglasila spojivim s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. UFEU-a, završio 31. prosinca 2016.

- 31 Dodijeljena potpora predstavljala bi u slučaju negativnog odgovora na prethodno pitanje postojeću potporu, zbog čega bi osporavano smanjenje potpore bilo nezakonito.
- 32 Nasuprot tomu, u slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje radilo bi se o potpori dodijeljenoj nakon razdoblja koje je odobrila Komisija. Čak i ako Komisija nije povrijedila uvjete i obveze koje su joj određene, radilo bi se o zlouporabi potpora.
- 33 U tom slučaju moralo bi se ispitati treba li članak 20. Uredbe (EU) 2015/1589 tumačiti na način da je u slučaju zlouporabe potpore Komisija dužna donijeti odluku o povratu prije intervencije državnih tijela.
- 34 Osim toga, valja ispitati jesu li, kao što je to Komisija utvrdila u Odluci o potpori SA.32113, te potpore i dalje spojive s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) s obzirom na to da njihov cilj olakšavanje razvoja određenih gospodarskih područja.

RADNI DOKUMENT